

Univerzita Hradec Králové

Filozofická fakulta

Bakalářská práce

2021

Martina Kocourková

Univerzita Hradec Králové
Filozofická fakulta
Katedra / Ústav sociální práce

**Rodina, manželství, registrované partnerství
a nesezdané soužití z pohledu práva**

**Family, marriage, registered partnership
and unmarried cohabitation from the legal perspective**

Bakalářská práce

Autor:	Martina Kocourková
Studijní program: B6731	Sociální politika a sociální práce
Studijní obor:	Sociální práce ve veřejné správě
Forma studia:	kombinovaná

Vedoucí práce: JUDr. Miroslav Mítlöhner, CSc.

Hradec Králové, 2021

Zadání bakalářské práce

Autor: Martina Kocourková

Studium: U1880

Studijní program: B6731 Sociální politika a sociální práce

Studijní obor: Sociální práce ve veřejné správě

Název bakalářské práce: **Rodina, manželství, registrované partnerství a nesezdané soužití z pohledu práva**

Název bakalářské práce AJ: Family, marriage, registered partnership and unmarried cohabitation from the legal perspective

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Teoretická část - právní aspekty rodiny, manželství, registrovaného partnerství a nesezdaného soužití, jejich důsledky, výhody a nevýhody. Praktická část - rozhovory se šesti páry (2 páry žijící v manželství, 2 homosexuální páry a 2 páry žijící v nesezdaném soužití).

Kotásková Pavlína: Právní důsledky rozvodu manželství pro nezletilé dítě Kuchařová Věra : Česká rodina na počátku 21. století: životní podmínky, vztahy a potřeby Polišenská Petra, Feberová Radka a Stuchlík Zdeněk: Rodinné právo-manželství Mitlohner Miroslav: Učební texty k občanskému právu hmotnému, rodinnému právu a občanskému právu procesnímu Šmíd Ondřej a kol.: Rozvod manželství

Garantující pracoviště: Ústav sociální práce,
Filozofická fakulta

Vedoucí práce: JUDr. Miroslav Mitlohner, CSc.

Oponent: JUDr. et Mgr. Filip Rigel, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 30.4.2020

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracovala (pod vedením vedoucího bakalářské práce) samostatně, a uvedla jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne _____

Podpis autora

Poděkování

Chtěla bych velmi poděkovat svému vedoucí bakalářské práce panu JUDr. Miroslavu Mitlöhnerovi, CSc., za odborné vedení, za pomoc a rady při zpracování této práce.

Anotace

KOCOURKOVÁ, MARTINA. Rodina, manželství, registrované partnerství a nesezdané soužití z pohledu práva. Hradec Králové: Filozofická fakulta, Univerzita Hradec Králové, 2021, 69 s. Bakalářská práce.

Obsahem práce je zkoumání právních aspektů vybraných typů soužití. Hlavním předmětem zkoumání byla právní úprava manželství, registrovaného partnerství a nesezdaného soužití. Dílčím předmětem zkoumání práce byly právní aspekty rodiny. Cílem práce bylo definovat právní úpravu těchto typů soužití s ohledem na platnou legislativu. U každého typu soužití je zkoumána právní úprava vzniku a zániku daného typu soužití, dále pak povinnosti a práva v daném typu soužití. Zajímali jsme se zejména o právní úpravu majetkových vztahů, dluhů, společného bydlení, vyživovací povinnosti a vztahu k dítěti. Tento cíl práce jsme pak prakticky ověřili kvalitativním šetřením, jehož se zúčastnilo 6 párů, konkrétně dva páry manželů, dva páry registrovaných partnerů a dva páry žijící v nesezdaném soužití. Kvalitativní šetření proběhlo formou rozhovorů, kdy jsme zjišťovali, proč a z jakých důvodů si tyto páry vybrali daný typ soužití, jak naplňují své povinnosti v daném typu soužití, a zda jsou v daném typu soužití spokojeni. Tato zjištění jsou pak uvedena jak ve shrnutí zjištěných dat, tak i v závěru práce.

Klíčová slova: Dítě, manželství, nesezdané soužití, občanský zákoník, partner, právní aspekt, registrované partnerství, rodina, zákon.

Annotation

KOCOURKOVÁ, MARTINA. Family, marriage, registered partnership and unmarried cohabitation from the legal perspective. Hradec Králové: Philosophical Faculty, University of Hradec Králové, 2021, 69 pp. Bachelor Thesis.

The content of the work is to examine the legal aspects of selected types of cohabitation. The main subject of the research was the legal regulation of marriage, registered partnership and unmarried cohabitation. A partial subject of research was the legal aspects of the family. The aim of the work was to define the legal regulation of these types of cohabitation with regard to the valid legislation. For each type of cohabitation, the legal regulation of the origin and termination of the given type of cohabitation is examined, as well as the obligations and rights in the given type of cohabitation. We were particularly interested in the legal regulation of property relations, debts, joint housing, maintenance obligations and the relationship with the child. We then practically verified this goal of the work by a qualitative survey, which was attended by 6 couples, namely two couples, two couples of registered partners and two couples living in unmarried cohabitation. The qualitative survey took the form of interviews, in which we found out why and for what reasons these couples chose the given type of cohabitation, how they fulfill their obligations in the given type of cohabitation, and whether they are satisfied in the given type of cohabitation. These findings are then presented both in the summary of the obtained data and in the conclusion of the work.

Keywords: Civil Law, Child, Family, Law, Legal Aspect, Marriage, Partner, Registered Partnership, Unmarried Cohabitation.

Obsah

Úvod	10
Teoretická část.....	11
1 Rodina	11
1.1 Funkce rodiny	12
1.2 Problémy současné rodiny	13
1.3 Právní aspekty rodiny, práva a povinnosti jedinců; osobní vztahy v institutu rodiny 14	
1.3.1 Vyživovací povinnost.....	14
1.3.2 Vztah k dítěti	14
2 Manželství.....	16
2.1 Právní aspekty manželství.....	16
2.1.1 Vznik manželství.....	17
2.1.2 Neplatnost manželství	18
2.1.3 Zánik manželství	18
2.2 Práva a povinnosti jedinců; osobní vztahy v institutu manželství.....	19
2.2.1 Majetkové vztahy	19
2.2.2 Dluhy.....	20
2.2.3 Společné bydlení	20
2.2.4 Vyživovací povinnost.....	22
2.2.5 Vztah k dítěti	22
3 Registrované partnerství	23
3.1 Právní aspekty registrovaného partnerství	23
3.1.1 Vznik registrovaného partnerství	24
3.1.2 Neplatnost registrovaného partnerství.....	24
3.1.3 Zánik registrovaného partnerství.....	25
3.2 Práva a povinnosti jedinců; osobní vztahy v institutu registrované partnerství	25
3.2.1 Majetkové vztahy, dluhy, společné bydlení	26
3.2.2 Vyživovací povinnost.....	26
3.2.3 Vztah k dítěti	26
4 Nesezdané soužití.....	27
4.1 Právní aspekty nesezdaného soužití	28
4.1.1 Vznik nesezdaného soužití	28
4.1.2 Zánik nesezdaného soužití	28
4.2 Práva a povinnosti jedinců; osobní vztahy v institutu nesezdané soužití	29
4.2.1 Majetkové vztahy	29
4.2.2 Dluhy.....	30
4.2.3 Společné bydlení	30
4.2.4 Vyživovací povinnost.....	31
4.2.5 Vztah k dítěti	31
5 Porovnání jednotlivých institutů (typů soužití)	33
Praktická část	35
6 Průzkumné šetření	35
6.1 Výzkumná problematika	35
6.2 Charakteristika šetření.....	36

6.2.1	Cíle šetření	36
6.2.2	Výzkumné otázky	36
6.2.3	Metodika výzkumu.....	36
6.2.4	Výzkumná metoda	37
6.2.5	Výzkumný vzorek	37
7	Vyhodnocení a shrnutí získaných dat	38
7.1	Vyhodnocení získaných dat	39
7.1.1	Motivace respondentů pro výběr daného typu soužití	39
7.1.2	Důvody respondentů, na základě kterých se rozhodli pro daný typ soužití	40
7.1.3	Kdo rozhodl o výběru daného typu soužití	41
7.1.4	Rozhodli by se respondenti opět pro daný typ soužití?.....	42
7.1.5	Je pro respondenty dítě prioritou pro uzavření svazku?.....	43
7.1.6	Úroveň společného financování a rovnoměrné péče o dítě.....	44
7.1.7	Výhody daného typu soužití z pohledu respondentů	45
7.1.8	Nevýhody daného typu soužití z pohledu respondentů.....	46
7.2	Shrnutí získaných dat	47
	Diskuse	50
	Závěr	53
	Seznam použitých zdrojů	55
	Seznam obrázků	57
	Seznam tabulek	58
	Seznam příloh	59
	Přílohy	60
	Příloha č. 1: Osnova pro dotazování	60
	Příloha č. 2: Rozhovory s manžely	61
	Rozhovor s Michaelou a Ladislavem.....	61
	Rozhovor s Davidem a Kristýnou	62
	Příloha č. 3: Rozhovory s registrovanými partnery.....	64
	Rozhovor s Michalem a Tomášem.....	64
	Rozhovor s Lucií a Evou.....	65
	Příloha č. 4: Rozhovory s páry žijící v nesezdaném soužití.....	67
	Rozhovor s Terezou a Adamem.....	67
	Rozhovor s Lenkou a Janem	68

Úvod

Bakalářská práce se zabývá právními aspekty manželství, registrovaného partnerství a nesezdaného soužití.

Cílem práce je zjistit, jaká specifika a právní výhody a nevýhody mají jednotlivé typy soužití. Dílčím cílem je stanovit práva a povinnosti jedinců a jejich osobní vztahy v daných institutech, zjišťovali jsme zejména právní úpravu majetkových vztahů, dluhové problematiky, společného bydlení, vzájemné vyživovací povinnosti a vztahu k dítěti.

Téma bylo vybráno zejména z důvodu, že autorka se zajímá o právní úpravu vybraných typů soužití, neboť by se ve své budoucí praxi ráda věnovala poradenské činnosti v neziskové poradně, kde by napomáhala párům se vznikem a ukončením vybraných typů soužití, a s vymáháním práv v jednotlivých oblastech (např. v oblasti vyživovací povinnosti a vztahu k dítěti).

Práce je rozdělena na část teoretickou a část praktickou.

Teoretická část práce obsahuje 5 kapitol. První 4 kapitoly se věnují právní úpravě jednotlivých institutů, a to rodiny, manželství, registrovaného partnerství a nesezdaného soužití. U jednotlivých typů institutů se věnujeme vždy vzniku a zániku jednotlivých typů institutů, právům a povinnostem jedince, a jejich osobním vztahům. Pátá kapitola se pak věnuje porovnávání jednotlivých institutů, zde jsou zmiňovány jak rozdíly mezi jednotlivými typy, tak i výhody a nevýhody jednotlivých institutů.

V praktické části se věnujeme vyhodnocení kvalitativního šetření, které bylo prováděno prostřednictvím rozhovorů s páry zastupující jednotlivé typy soužití.

Práce je určena jak pro veřejnost, kterou zajímají výhody, nevýhody a právní úprava jednotlivých typů soužití, tak i třeba právě pro sociální pracovníky, kteří pracují v oblasti poradenství.

Teoretická část

1 Rodina

Rodina je základním stavebním kamenem společnosti. *„Rodina je obecně chápána jako nejpůvodnější, nejpřirozenější a nejdůležitější lidská skupina a instituce, jako ekonomická jednotka i jako základní stavební prvek sociálních struktur“* (Reichel, 2008, s. 177).

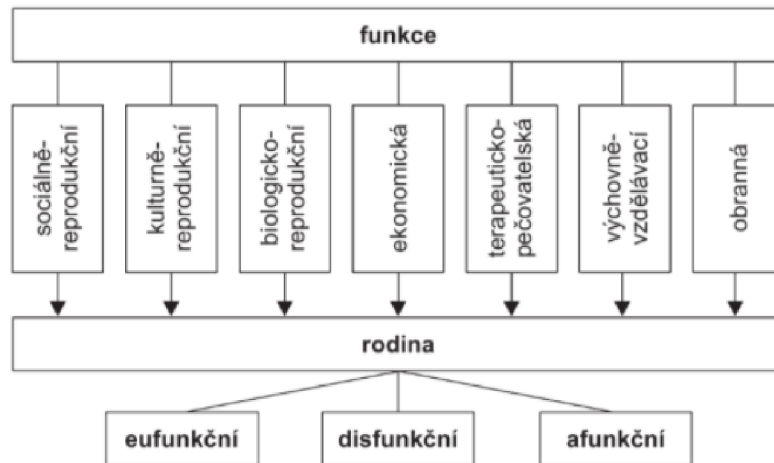
V mnoha oborech je rodina vnímána jako solidární skupina osob, která je spjata manželským svazkem, adopcí, příbuzenstvím, ale nově také často registrovaným partnerstvím nebo nesezdaným soužitím. O rodině zpravidla mluvíme tehdy, je-li v domácnosti dítě. Základním znakem je, že rodina spolu žije dlouhodobě, má děti, a řádně o ně pečuje, a je o péči za ně odpovědná.

„Rodina je skupina lidí, které jste si nevybrali, ale od kterých nemůžete odejít. Jste emočně i fyzicky svázáni. Patřit do rodiny znamená být součástí chaosu, který představuje snaha spojit několik životů v jednom obytném prostoru. Opravdová rodina tento chaos překoná a zůstane spolu. Rodina je skupina lidí, na kterých vám záleží, a jste s nimi v kontaktu. Má na vás silný a trvalý vliv“ (Gill, Alison, 2014, s. 73).

1.1 Funkce rodiny

Rodina je prostředí, ve kterém jedinec vyrůstá, socializuje se, a vyvíjí se. Rodina působí na jedince a jedinec na ní. Rodina je součást větších celků a zároveň tvoří celé společnosti. Aby byla rodina funkční, měla by plnit několik funkcí.

Obrázek 1: Funkce rodiny

Pramen: Reichel, 2008, s. 185

Funkcemi rodiny většina autorů označuje funkce biologicko-reprodukční (plození dětí), kulturní (kultura společnosti, hodnoty, normy...), sociální (vývoj sociální bytosti), ekonomickou (hospodaření s financemi), pečovatelskou (péče o všechny členy rodiny), edukační (výchovně vzdělávací) a obrannou.

1.2 Problémy současné rodiny

V současné době se potýkáme s mnoha problémy současné rodiny, které vedou k rozpadu rodin nebo izolaci rodin. Mezi tyto problémy moderního světa lze zařadit například:

- Izolovanost rodiny,
- zmenšování rodiny,
- přetížení rodiny,
- dezintegraci rodiny,
- nestabilitu rodiny,
- socioekonomickou diferencovanost rodiny, a další (Procházka, 2012, s. 115-116).

K izolovanosti rodin dochází nejčastěji v důsledku odlišností od společenských norem, překotného pohybu v moderním světě, a mnoha sociálních nejistot. Ke zmenšování rodiny dochází v důsledku finančního zatížení, větším požadavkům na kariérní růst, pracovním zkušenostem, vyšším vzděláním, posunování hranice porodnosti atp., dále pak také díky vysoké rozvodovosti a žití v nesezdaném soužití, které lze poměrně snadno opustit.

K přetížení rodin dochází právě také v důsledku pracovního zatížení a pracovních požadavků, mimo jiné také z důvodu směnného, vícehodinového provozu, ve kterém často pracují i ženy i muži. Dezintegrace rodin je často způsobena moderními technologiemi, zejména počítači a mobilními telefony, na kterých jsme často závislí, neumíme bez nich žít. Doma mnoho z nás sedí u televize, u počítače, nebo si hraje na telefonu, na těchto technologiích vyhledává také všechny informace, bez toho, aniž bychom si na mnohé přišli vlastní zkušeností.

Nestabilita rodiny je jak bylo již zmíněno způsobena také vysokou rozvodovostí a nestabilního soužití (nesezdané soužití), které se často, rychle a snadno rozpadá. Socioekonomická diferencovanost je pak způsobena vysokou zadlužeností populace, vysokou nezaměstnaností, vysokými požadavky na materiální zabezpečení, což často vede až k samotnému vyloučení a izolaci rodin.

1.3 Právní aspekty rodiny, práva a povinnosti jedinců; osobní vztahy v institutu rodiny

Rodinu chápeme nejčastěji jako uskupení různého počtu osob, kde se nachází minimálně jedno dítě. Pojem rodina souvisí s pojmem roditel a s pojmem rodiče. Sociologové často rozlišují dva typy rodin, rodinu nukleární a rodinu kompostovanou.

Nukleární rodinu tvoří původní rodinné uskupení (matka, otec, dítě/děti). Kompostovanou rodinu tvoří rodina složená ze dvou předešlých rodin, kdy děti získávají nevlastní rodiče, nevlastní sourozence a další příbuzné. Kompostovaná rodina se často nazývá také jako rodina sešivaná nebo patchworková, znovusložená nebo rekonstruovaná (Novotná, Kyselá, 2019, s. 39).

1.3.1 Vyživovací povinnost

Předci i potomci mají vůči sobě vzájemnou vyživovací povinnost. Pokud rodiče nemohou naplnit vyživovací povinnost dětí, pak vyživovací povinnost přechází prarodičům, dalším předkům, případně i vzdálenějším příbuzným. Výživné lze přiznat komukoliv, kdo není schopen sám se živit. Nezletilé dítě má právo na výživné i v případě, že má svůj majetek a svůj příjem z výdělečné činnosti, který mu ale k jeho výživě nestačí (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 910-912).

Životní úroveň dětí by měla být poměrně shodná s životní úrovní rodičů. Pokud rodiče nemají dostatečné příjmy, a dítě je dostatečně výdělečně činné, pak má vyživovací povinnost vůči rodičům (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 915).

1.3.2 Vztah k dítěti

„Rodiče a dítě mají vůči sobě navzájem povinnosti a práva. Těchto vzájemných povinností a práv se nemohou vzdát; učiní-li tak, nepřihlíží se k tomu. Účelem povinností a práv k dítěti je zajištění morálního a hmotného prospěchu dítěte. Povinnosti a práva rodičů spojená s osobností dítěte a povinnosti a práva osobní povahy vznikají narozením dítěte a zanikají nabytím jeho zletilosti. Dítě je povinno

dbát svých rodičů. Dokud se dítě nestane svéprávným, mají rodiče právo usměrňovat své dítě výchovnými opatřeními, jak to odpovídá jeho rozvíjejícím se schopnostem, včetně omezení sledujících ochranu morálky, zdraví a práv dítěte, jakož i práv jiných osob a veřejného pořádku. Dítě je povinno se těmto opatřením podříditi“ (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 855-857).

Pokud o dítě pečuje jen jeden z rodičů, podílí se na výchově i péči o dítě i manžel nebo partner rodiče dítěte, se kterým žije ve společné domácnosti. Dítě je povinno úměrně svým schopnostem a možnostem pečovat o společnou domácnost (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 885).

2 Manželství

Manželství je dobrovolným, většinou trvalým a plně rovnoprávným soužitím ženy a muže. Manželství je úředním nebo církevním svazkem, který vzniká projevem vůle obou stran, činěný souhlasným svobodným a úplným prohlášením těchto osob, že vstupují do manželského svazku.

Manželství se řídí primárně novým občanským zákoníkem č. 89/2012 Sb.

Obrázek 2: Manželství

Pramen: <https://mylaw.cz/clanek/uzavreni-smiseneho-manzelstvi-306>

2.1 Právní aspekty manželství

Manželství je trvalým svazkem muže a ženy, který vznikne v souladu se zákonem. Účelem manželství je mimo jiné především založení rodiny, řádná výchova dětí, vzájemná pomoc a podpora manželů (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 655) (Novotný a kol., 2014, s. 14).

2.1.1 Vznik manželství

Manželství vzniká svobodným, dobrovolným a úplným souhlasným projevem svobodné vůle muže a ženy, kteří do manželství chtějí vstoupit. Sňatečný obřad probíhá osobně před orgánem veřejné moci, nebo před orgánem církve k tomu oprávněné dle platných právních předpisů.

Před sňatečným obřadem snoubenci žádají orgán veřejné moci v daném správním obvodu, kde manželství chtějí uzavřít, a předloží potřebné doklady, bez kterých nelze manželství uzavřít, zejména občanský průkaz a rodný list. Při samotném sňatečném obřadu je před výslovným souhlasem nutno souhlasit s tím, že snoubenci neznají překážek, které by jim bránily uzavřít manželství, že vzájemně znají svůj zdravotní stav, majetkové poměry a hmotné zajištění (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 656-676).

Manželství mohou uzavřít pouze osoby plně svéprávné a zletilé, ve vážných případech i osoby nezletilé od 16 let věku. Dále manželství může uzavřít pouze osoba svobodná, rozvedená nebo ovdovělá. Nelze uzavřít manželství, pokud u jednoho ze snoubenců trvá jiný manželský svazek, registrované partnerství, dále pak nemohou manželství uzavřít osoby v příbuzenském poměru, mezi předky, potomky, sourozenci a mezi osvojitelem-osvojovaným, poručníkem-poručencem nebo pěstouny-svěřencem (Novotný a kol., 2014, s. 14-16).

Manželství nemůže vzniknout v případě, jsou-li známé alespoň u jednoho ze snoubenců skutečnosti, které brání vzniku manželství z právního hlediska, nebo není-li znám projev svobodné vůle u jednoho nebo obou snoubenců.

2.1.2 Neplatnost manželství

I když manželství bylo uzavřeno i přes to, že jeho vzniku bránila zákonná překážka, vyhlásí soud manželství za neplatné. Návrh na neplatnost může podat kdokoliv, kdo má na neplatnosti manželství právní zájem. Pokud se manželství za neplatné prohlásí, pak se na něj hledí jako na neuzavřené. Nelze prohlásit neplatným takové manželství, které zaniklo, nebo došlo k nápravě zjištěné překážky.

V případě, že se v „neplatném“ manželství narodí živé dítě nezletilým, nebo nespovědným, pak se manželství neprohlašuje za neplatné.

Neplatným manželstvím se prohlašuje takové manželství, kdy jeden z manželů podá návrh soudu, ve kterém uvádí, že jeho projev vůle byl učiněn pod nátlakem za pohrůžkou násilí nebo provedením násilí, dále pak v důsledku omylu o totožnosti snoubence nebo v důsledku omylu o povaze sňatečného právního jednání. Takový návrh soudu lze podat ve lhůtě do 12 měsíců od uzavření manželství (Novotný a kol., 2014, s. 24-25).

Soud může i bez návrhu dotyčných zneplatnit manželství v případě, že se zjistí, že jeden z manželů již dříve vstoupil do svazku manželského nebo registrovaného partnerství, a tento svazek stále trvá (nebyl soudně ukončen), nebo se zjistí, že manželé jsou v příbuzenském poměru, který vstoupit do manželství neumožňuje (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 680-686).

2.1.3 Zánik manželství

Manželství zaniká změnou pohlaví jednoho z manželů (§ 29 Obč. zák.), smrtí jednoho z manželů (§ 71-76 Obč. zák.), nebo rozvodem (§ 755-758 Obč. zák.).

Na člověka, který byl prohlášen za mrtvého se hledí tak, jako by zemřel. V den prohlášení jednoho z manželů manželství zaniká. Pokud dojde k prohlášení jednoho z manželů za mrtvého a zjistí se, že je stále naživu, pak už k obnově manželství nedochází (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 71-76).

K zániku manželství dochází především rozvodem manželství. Manželství může být rozvedeno v případě, že je soužití manželů trvale, hluboce a nenapravitelně rozvráceno, a neočekává se, že by harmonické, společné soužití bylo obnoveno.

Manželství může být rozvedeno také v případě, kdy je manželství v rozporu se zájmy nezletilého dítěte manželů. dále pak v rozporu se zájmy jednoho z manželů. V případě, že mají manželé ve své péči nezletilé, nesvéprávné dítě, není možné manželství rozvést do doby, než soud rozhodne o poměrech dítěte po rozvodu manželů (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 680-683) (Novotný a kol., 2014, s. 24-29).

2.2 Práva a povinnosti jedinců; osobní vztahy v institutu manželství

Každý z manželů má rovná práva a povinnosti. Manželé mají povinnost vůči sobě ctít úctu, žít spolu, být si věrni, respektovat vzájemnou důstojnost, podporovat se, pečovat o rodinné společenství, budovat pozitivní rodinné prostředí a společně pečovat o své děti. Manželé mají povinnost při svých pracovních, studijních a obdobných činnostech brát na zřetel zájmy rodiny, druhého manžela, i nezletilých dětí, případně i dalších členů rodiny a osob ve společné domácnosti.

Manželé mají právo znát vzájemně své příjmy, stav společného jmění, stav svých pracovních, studijních a obdobných činností a aspektů (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 687-689).

2.2.1 Majetkové vztahy

Každý z manželů musí přispívat na potřeby rodinné domácnosti a životní potřeby rodiny dle svých majetkových a osobních poměrů tak, aby životní úroveň všech členů rodiny byla poměrně srovnatelná. To platí jak pro majetkové plnění, tak pro osobní péči o rodinu a členy rodiny.

Pokud manželé společnou domácnost nemají, pak každý z nich nese náklady za svou domácnost, nicméně i přes to jsou povinni se navzájem podporovat a pomáhat si (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 690-691).

Obvyklé vybavení rodinné domácnosti je souborem movitých věcí, které jsou prostředkem zajišťování běžných životních potřeb rodiny, a není přitom důležité, kterému z manželů jednotlivé věci náleží. Pokud se jedná o věci zanedbatelné hodnoty, pak není nutný souhlas druhého manžela při nakládání s vybavením rodinné domácnosti druhého manžela. Pokud jeden z manželů opustí společnou domácnost, a nechce se do ní vrátit, pak se může dožadovat vybavení domácnosti, které náleží právě jemu. Ostatní, společný, majetek si manželé rozdělí rovným dílem, pokud se nedomluví jinak, nebo pokud to povaha věci nevyklučuje (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 698-699, 708).

Společné jmění tvoří vše, čeho nabyli manželé současně nebo i jeden z nich za trvání manželství. Toto neplatí pro případy, kdy daná věc slouží k osobní potřebě jednomu z manželů, jedná se o věc darovanou, zděděnou nebo odkázanou jen jednomu z manželů, a v dalších případech daných odst. c-e, § 709 Obč. zák. Společné jmění tvoří také zisky z toho, co náleží pouze jednomu z manželů, dále pak podíl manžela v družstvu nebo obchodní společnosti, kde se stal členem či společníkem za trvání manželství (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 709).

2.2.2 Dluhy

Součástí společného jmění manželů jsou také dluhy vzniklé, převzaté za dobu trvání manželství, pokud se nejedná o dluhy vzniklé na majetku výhradně ve vlastnictví jednoho z manželů nebo o dluhy převzaté jen jedním z manželů bez souhlasu druhého (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 710-711).

2.2.3 Společné bydlení

Manželé mají obydli tam, kde je jejich rodinná domácnost. Pokud jeden z manželů z vážných důvodů žádá o přeložení rodinné domácnosti, měl by mu druhý z manželů vyhovět. Manželé se mohou dohodnout, zda budou bydlet společně nebo trvale odděleně. Dohoda manželů o odděleném bydlení má stejnou právní hodnotu, jako opuštění domácnosti jednoho z manželů s úmyslem žít jinde natrvalo.

Pokud je obydlím manželů dům nebo byt, ke kterému má jeden z manželů výhradní právo zde bydlet, pak uzavřením manželství vzniká druhému manželovi právo bydlení ve stejném prostoru. Pokud jednomu z manželů vznikne výhradní právo bydlení na jiné adrese za trvání manželství, pak má druhý z manželů právo zde bydlet také.

Osoby (manžel/manželka/oba), které mají právo nakládat s bytem nebo domem, ve kterém mají rodinnou domácnost, mají povinnost nakládat s tímto majetkem tak, aby nedošlo ke znemožnění nebo ohrožení bydlení, dále pak nesmí s objektem nakládat v rozporu s § 747 Obč. zák. V případě, že se jedná o nájemní bydlení, není možné, aby jeden z manželů bez souhlasu druhého ukončil nájemní smlouvu a jednat v rozporu s § 748 Obč. zák (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 743-750).

Na záležitostech rodiny a společné domácnosti, zajištění nezletilých dětí a dalšího chodu rodiny se mají manželé dohodnout. Pokud se manželé nemohou na stěžejních záležitostech rodiny dohodnout, pak soud rozhodne na návrh jednoho z manželů o úpravě konkrétních rodinných záležitostí.

Záležitosti rodiny obstarávají manželé současně, případně jej obstarává jen jeden z nich. Jedná-li se o běžné záležitosti rodiny, pak právní jednání jednoho z manželů nebo manželů současně probíhá nerozdílně. Pokud jeden z manželů s právním jednáním druhého nesouhlasí, pak může podat návrh soudu, který pravděpodobně žalujícího vyloučí z následků právního jednání žalovaného vůči třetím stranám. Toto však nelze uplatnit na běžná, rodinná a nezbytná právní jednání, která slouží k zajištění základních potřeb rodiny, zejména dětí.

Manželé mají právo se vzájemně zastupovat v běžných záležitostech. Pokud jeden z manželů se zastupováním v konkrétním právním jednání nesouhlasí, může soud zrušit zastupování druhého manžela v daném právním jednání (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 692-696).

2.2.4 Vyživovací povinnost

Manželé mají mezi sebou vzájemnou vyživovací povinnost v takovém rozsahu, aby u obou z nich byla zajišťována poměrně stejná hmotná a kulturní úroveň. Pro vyživovací povinnost mezi manžely platí také obecná ustanovení občanského zákoníku o výživném (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 697).

V případě, že ve společné domácnosti manželů žije nezletilé dítě, vůči kterému mají oba manželé vyživovací povinnost, pak by se měli rovným dílem podílet na zajišťování jeho potřeb.

Pokud nezletilé dítě, vůči kterému mají rodiče vyživovací povinnost, žije v domácnosti pouze jednoho z manželů, z důvodu, že druhý z manželů společnou domácnost opustil a nehodlá se do ní vrátit, pak je jeho povinností přispívat na náklady domácnosti manžela, se kterým dítě bydlí (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 691).

2.2.5 Vztah k dítěti

V České republice není možné osvojení homosexuálními páry, nicméně je možné, aby dítě vychovával jeden z biologických rodičů z homosexuálního páru. V takovém případě se podílí na výchově dítěte jeho biologický rodič, tak partner, který žije ve společné domácnosti s rodičem, jak ukládá občanský zákoník. Dále je také možné, aby si nevlastní dítě osvojil jeden z rodičů, a pečoval o něj celá pár, nebo se stát například pěstouny (Novotný a kol., 2017, s. 40).

3 Registrované partnerství

Registrované partnerství je úřední svazek dvou osob stejného pohlaví, který vzniká projevem vůle obou stran, činěný souhlasným svobodným a úplným prohlášením těchto osob, že vstupují do registrovaného partnerství.

Registrované partnerství se řídí primárně zákonem č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství, ve znění pozdějších předpisů.

Obrázek 3: Registrované partnerství

Pramen: <https://www.weddingmag.cz/registrovane-partnerstvi-jake-podminky-musite-splnit-abyste-se-mohli-vzit/>

3.1 Právní aspekty registrovaného partnerství

Na základě zákona č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství je registrované partnerství trvalým společenstvím dvou osob stejného pohlaví, které vznikne způsoby stanovené tímto zákonem. O partnerovi pak hovoříme jako o osobě, která uzavřela partnerství, registrované partnerství (Zákon č. 115/2006 Sb., § 1).

3.1.1 Vznik registrovaného partnerství

Registrované partnerství (dále jen „partnerství“) vzniká projevem vůle dvou osob stejného pohlaví, kdy projevem vůle myslíme svobodné a úplné prohlášení těchto osob, které do partnerství chtějí vstoupit. Toto prohlášení se provádí osobně na matričním úřadu před matrikářem. Před vyslovením souhlasu se vstoupením do partnerství se zjišťuje, zda partneri neznají žádné okolnosti, které by vstupu do partnerství bránily (Novotný a kol., 2014, s. 40-41).

Do partnerství mohou vstoupit všechny zletilé osoby, které pro tuto oblast nemají omezenou svéprávnost. Minimálně jeden z partnerů pak musí být státním občanem ČR.

Do partnerství nemohou vstoupit osoby v přímé linii, sourozenci, dále pak osoby, které již nějaký svazek uzavřely a stále trvá jejich manželství, partnerství). V poslední řadě také osoby, které dříve uzavřely manželství nebo partnerství v zahraničí (Zákon č. 115/2006 Sb., § 2-4).

3.1.2 Neplatnost registrovaného partnerství

Partnerství nevznikne, pokud není znám svobodný a úplný projev vůle, popřípadě je-li prohlášení učiněno v omylu týkajícího se vzniku partnerství. Partnerství nevznikne také v případě, není-li ani jeden z partnerů občanem ČR, popřípadě bylo-li partnerství uzavřeno uvedením nepravdivých údajů, které byly úmyslně uvedeny. Pokud se prokáží tyto skutečnosti, které ze zákona brání uzavření partnerství, soud prohlásí manželství za neplatné. Poté se s partnerstvím nakládá tak, jako by nevzniklo.

Návrh na zneplatnění manželství může soudu podat kdokoli, kdo má na věci právní zájem, nicméně soud může partnerství zneplatnit i bez návrhu (Zákon č. 115/2006 Sb., § 5-7).

3.1.3 Zánik registrovaného partnerství

Partnerství zaniká, pokud jeden z partnerů zemře, je prohlášen za mrtvého, nebo když soud partnerství zruší. Pokud partner zemře, pak partnerství zaniká dnem smrti partnera, nebo dnem prohlášením partnera za mrtvého, jedná-li se o domněnku smrti. Pokud se zjistí, že ke smrti partnera nedošlo (domněnka smrti, partner se dohledá), pak je partnerství obnoveno, pokud mezitím první z partnerů neuzavřel nové partnerství nebo manželství.

Pokud jeden z partnerů chce partnerství zrušit dobrovolně, ze své vlastní vůle, pak podá návrh soudu a prokáže, že partnerství již fakticky netrvá. Pokud na ukončení partnerství trvají oba partneři, pak soud rozhodne o ukončení partnerství bez dokazování rozpadu vztahu (Zákon č. 115/2006 Sb., § 14-17) (Novotný a kol., 2014, s. 43-44).

Pokud jeden z partnerů změní své pohlaví, je partnerství zrušeno (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 29, odst. 2).

3.2 Práva a povinnosti jedinců; osobní vztahy v institutu registrované partnerství

Partneři mají stejné povinnosti a stejná práva. O záležitostech týkajících se rodinného soužití partnerů rozhodují partneři současně. Pokud se partneři v podstatných záležitostech neshodnou, pak na návrh některého z nich rozhodne soud.

Partner může zastupovat druhého partnera v běžných záležitostech a přijímat za něj běžná plnění. V případě obstarávání běžných záležitostí musí partneři jednat společně a nerozdílně v závazcích vzniklých za trvání partnerství (Zákon č. 115/2006 Sb., § 8-9) (Novotný a kol., 2014, s. 42).

3.2.1 Majetkové vztahy, dluhy, společné bydlení

Majetkové vztahy, dluhy a společné bydlení podléhá stejným ustanovením jako institut manželství, lze tedy aplikovat stejné poznatky, jako v kap. 1.2.1-1.2.3.

3.2.2 Vyživovací povinnost

Partneři mají mezi sebou vzájemnou vyživovací povinnost. Pokud jeden z partnerů tuto povinnost neplní, pak soud určí na návrh jednoho z nich rozsah vyživovací povinnosti s ohledem na péči ke společné domácnosti. Rozsah vyživovací povinnosti je stanoven tak, aby hmotná a kulturní úroveň obou partnerů byla relativně vyrovnaná (Zákon č. 115/2006 Sb., § 10-11).

V případě, že je partnerství zrušeno, a jeden z partnerů není schopen se sám živit, pak může požádat bývalého partnera o výživné. Pokud se na výživném nedohodnou, mohou požádat soud, který stanoví rozsah vyživovací povinnosti. Výživné není stanoveno v případech uvedených v odst. 2 § 11 a § 12, zák. č. 115/2006 Sb. (Novotný a kol., 2014, s. 42).

3.2.3 Vztah k dítěti

Dispozice partnerství není překážkou výkonu rodičovské zodpovědnosti partnera vůči jeho dítěti, a není ani překážkou pro svěřeni dítěte do péče osoby žijící v partnerském svazku.

Partner, který je rodičem, je povinen zajišťovat péči a výchovu dítěte, a chránit jeho zájmy za využití přiměřených výchovných prostředků tak, aby nedošlo k dotčení důstojnosti dítěte, k ohrožení jeho zdraví, a k ohrožení tělesného, citového, rozumového a mravního vývoje (Novotný a kol., 2014, s. 43).

Pokud je dítě svěřeno do péče osobě žijící v partnerském svazku, a žijí-li partneři ve společné domácnosti, pak jsou povinni se na výchově dítěte podílet oba, a na druhého partnera platí stejné povinnosti uvedené v předchozím odstavci (Zákon č. 115/2006 Sb., § 13).

4 Nesezdané soužití

Nesezdané soužití (kohabitace; manželství de facto; soužití na hromádce; soužití na psí knížku) je dlouhodobým faktickým soužitím ženy a muže bez uzavření sňatku, kdy tento pár tvoří životní společenství.

Veřejné právo označuje osoby žijící v nesezdaném soužití jako „druh“ a „družka“.

Obrázek 4: Nesezdané soužití

Pramen: <https://www.shutterstock.com/cs/search/proposal+rejection>

Neformálně rozlišujeme několik typů nesezdaného soužití:

- Dobrovolně dočasní: zejména mladí, doposud nesezdaní, rozvedení nebo po rozchodu, kteří oddalují uzavření či znovu uzavření sňatku či registrovaného partnerství;
- dobrovolně stabilní: jsou spokojeni s nesezdaným stavem, ani nemají potřebu sňatku nebo registrovaného partnerství, dále pak osoby, kterým jejich životní styl vylučuje uzavření sňatku (kněží, příslušníci různých náboženských řádů);
- nedobrovolně dočasní: zejména mladí, dosud nesezdaní, kteří nemohou najít stabilního partnera, se kterým by chtěli založit rodinu, dále pak osoby rozvedené, ovdovělé nebo po rozchodu, kteří nemohou najít stabilního partnera;

- nedobrovolně stabilní: všichni, kdo nenašli nového partnera a již nehledají (Smejkal, SchelováBachrachová, 2011, s. 287).

4.1 Právní aspekty nesezdaného soužití

Nesezdané soužití není legislativně upraveno jako předchozí dva instituty. Pár žijící v nesezdaném soužití postupuje v rámci majetkových vztahů a vztahu k dětem v souladu s některými ustanoveními občanského zákoníku č. 89/2012 Sb.

4.1.1 Vznik nesezdaného soužití

Nesezdané soužití je dlouhodobějším soužitím dvou osob stejného nebo odlišného pohlaví, které spolu neuzavřely sňatek ani registrované partnerství. Typickým znakem nesezdaného soužití je dlouhodobé udržování společné domácnosti a vzájemné uspokojování svých potřeb, společné hospodaření apod.

4.1.2 Zánik nesezdaného soužití

Nesezdané soužití je ukončeno, když jeden z partnerů opustí domácnost a nehodlá se do ní vrátit. Pokud mají společné dítě, je upraveno svěření dítěte do péče a vyživovací povinnost. Pokud společné dítě nemají, nesezdané soužití zaniká v podstatě okamžitě, nemá-li pár mezi sebou spory v oblasti majetkových vztahů.

4.2 Práva a povinnosti jedinců; osobní vztahy v institutu nesezdané soužití

„Nesezdané soužití je definováno společným bydlením a společným hospodařením bez uzavření manželství... Volné soužití může v dostatečné míře uspokojovat emocionální i sexuální potřeby. Rozchod je snazší, než při uzavření manželství...“ (Kratochvíl, 2009, s. 143).

I nesezdané soužití bychom měli chápat jako rodinu, i když se nejedná o rodinu v tradičním smyslu, nicméně se stále často nesezdané soužití charakterizuje souborem sociálních vztahů mezi druhem, družkou a dětmi. Rodina je dynamickým útvarem, která se vyznačuje vztahem páru stejného nebo opačného pohlaví, i když se jedná o pár žijící v nesezdaném soužití. Tuto skutečnost respektuje i Ústavní soud, který jasně uvedl, že nelze vyloučit právní aspekty ochrany rodiny jakožto společenství osob žijících v nesezdaném soužití (Bezouška, 2013, s. 105).

Práva a povinnosti osob žijících v nesezdaném soužití jsou poměrně volná, legislativně nejsou nijak výrazně svázána, jako v předchozích institutech, primárně se řídí občanským zákoníkem a dalšími zákony týkající se státní sociální podpory, ale i dalšími.

4.2.1 Majetkové vztahy

Osoby žijící v nesezdaném soužití nemají společné majetkové společenství, které by připomínalo společné jmění jako například v institutu manželství. Osoby žijící v nesezdaném soužití nabývají majetek v podstatě odděleně, každý z nich do svého výlučného vlastnictví, a dále s ním nakládají dle svých potřeb.

Pokud chtějí páry žijící v nesezdaném soužití nabývat společného majetku, pak mohou nabývat věci do podílového spoluvlastnictví ve smyslu odst. 3, § 1122 obč. zák., kdy je pak podíl stejný, není-li ujednáno jinak.

V případě dědictví je ideální, pokud partneři před smrtí uzavřou závěť, kdy svůj majetek odkáží druhovi či družce, popřípadě připraví dědické smlouvy. I přes to

ale mají nepominutelní dědici (děti) nárok minimálně na jednu čtvrtinu majetku zemřelého (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 1642).

Pokud závěť nebo dědickou smlouvu nesepeší, a dojde ke smrti jednoho z nich, přechází dědictví zpravidla do přímého příbuzenství zemřelého (manžel/ka nebo dítě). Pokud nikdo takový není, pak je možné, aby dědictví bylo postoupeno druhovi či družce, která je naživu, prokáže-li, že se zemřelým minimálně rok žila ve společné domácnosti a společně o ni pečovala, a to současně s přímými příbuznými (rodiče + sourozenci zemřelého). Pak se dědictví rozděluje rovnými díly.

4.2.2 Dluhy

Každý z partnerů zodpovídá za své dluhy, není-li dluh společný (nesplacená půjčka obou z párů, společný dluh vzniklý poškozením třetí osoby atp.). V případě, že dojde k exekuci jednoho z páru, musí druhý z páru exekutorovi prokázat, že se jedná o jeho majetek, jinak podléhá exekučnímu řízení.

4.2.3 Společné bydlení

U nesezdaného soužití nelze nárokovat právo na společné bydlení v objektu vlastnictví nebo nájmu druhá či družky. Osoby žijící v nesezdaném soužití mají nárok sjednat si společně nájemní smlouvu, na základě které mají oba možnost čerpat práv a nároků nájemců z nájemní smlouvy a z občanského zákoníku.

V případě, že druh či družka, na kterého je nájem veden, zemře, přechází druhému z páru tato nájemní smlouva na dobu určitou (2 roky), pokud s tím pronajímatel souhlasí, což je v podstatě jedinou zárukou, kdy se druhý z páru neocitne bez přístřeší (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 2201).

Společné bydlení je upravováno především pro účely zákona o nemocenském pojištění a zákona o státní sociální podpoře a o životním minimu. V případě společného soužití druhá a družky jsou pro účely zákona o nemocenském pojištění chápány jako rodinní příslušníci, a v případě potřeby tak lze nárokovat některé příspěvky nemocenského pojištění.

Dále jsou společně posuzováni zákonem o státní sociální potřebě a zákonem o životním minimu, kdy jsou pokládáni za rodinné příslušníky, žijí-li spolu ve společné domácnosti déle, jak 3 měsíce. Díky tomu se započítává do společného příjmu příjem obou osob, druha i družky, a je tak méně pravděpodobné splnit podmínky nároků na finanční podporu.

4.2.4 Vyživovací povinnost

Vzájemná vyživovací povinnost druha a družky není občanským zákoníkem stanovena. Předpokládá se, že osoby žijící v nesezdaném soužití si vyživovací povinnost vzájemně skutečně poskytují.

Pokud dojde k usmrcení druha, který dobrovolně poskytoval výživné družce, či naopak, může soud přiznat plnění poškozenému ze strany poškozovatele (toho, kdo zavinil smrt druha). Soud pak rozhoduje, zda si poškozená/poškozený dokáže zajistit výživu bez dopomoci, jaké jsou majetkové poměry poškozovatele a zda by výživné skutečně prospělo ke spravedlivému rozložení práv i povinností (Hulmák a kol., 2014, s. 1744).

4.2.5 Vztah k dítěti

Pokud je dítě potomkem druha a družky žijících v nesezdaném soužití, pak jsou zpravidla v rodném listu dítěte uvedeny oba rodiče, a dítě většinou přijímá příjmení otce. Pokud se narodí dítě ženě neprovdané, tak je nutné, aby rodiče na matričním úřadě provedli souhlasné prohlášení o otcovství dítěte (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 779, odst. 1).

Pokud se narodí dítě ženě provdané, ale mající dítě s jiným mužem, se kterým žije v nové domácnosti, pak se manžel družky musí vzdát svého otcovství a nový partner musí podat souhlasné prohlášení o otcovství, jinak je automaticky otcem dítěte určen manžel družky, i když spolu již netvoří společnou domácnost, ani dítě biologicky manželovi nepodléhá.

Pokud se narodí dítě ženě neprovdané, která dítě počala umělým oplodněním, pak je otcem dítětem ten, který dal k umělému oplodnění souhlas dítěte (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 778).

Pokud v nesezdaném soužití žije dítě, které je biologicky potomkem jen jednoho z páru, pak pro druhého z páru platí stejná ustanovení občanského zákoníku o povinnosti řádné výchovy dítěte, jako v předchozích institutech.

5 Porovnání jednotlivých institutů (typů soužití)

Manželství i registrované partnerství je právním institutem, jehož vznik je podmíněný souhlasným projevem svobodné vůle, což podmínkou vzniku nesezdaného soužití není. Ukončení manželství nebo registrovaného partnerství je podmíněno rozhodnutím soudu, zatímco u nesezdaného soužití toto podmínkou není.

Vznik manželství nebo registrovaného partnerství je podmíněn svéprávností k těmto úkonům a plnou zletilostí, pokud soud nerozhodne jinak, zatímco u nesezdaného soužití není nutno, aby byla osoba plně svéprávná nebo zletilá.

Do manželství i registrovaného partnerství smí vstupovat pouze osoby svobodné, rozvedené nebo ovdovělé (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 680-686). Do nesezdaného soužití mohou vstupovat osoby v jakémkoliv stavu, mohou spolu žít například osoby, které mají stále trvajícím manželský nebo partnerský svazek s jinou osobou.

Majetkové vztahy manželů i registrovaných partnerů se řídí ustanoveními občanského zákoníku (§ 690-691), kde je uvedeno, že manželé i registrovaní partneři mají povinnost přispívat na potřeby domácnosti tak, aby majetkové a osobní poměry všech členů domácnosti byly vyrovnané. Osoby žijící v nesezdaném soužití takovou povinnost nemají.

Občanský zákoník dále uvádí, že majetek i zisky nabyté za trvání manželství nebo partnerství jsou společné, není-li soudním rozhodnutím nebo oddělením jmění uvedeno jinak, a veškeré majetkové společenství se tak stává společným (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 698-699).

Osoby žijící v nesezdaném soužití většinou zpravidla nabývají zisků i jmění výlučně do svého vlastnictví, nevytvoří-li mezi sebou institut spoluvlastnictví dle pravidel občanského zákoníku.

Nevýhodou manželství i registrovaného partnerství je společný vznik dluhů za trvání manželství, pokud jeden z manželů nebo partnerů nevyužije zproštění se dluhů v souladu s § 710-711 občanského zákoníku.

Manželé i registrovaní partneři mají právo bydlet v obydlí, které je ve vlastnictví druhého z manželů či partnerů. Oba manželé i partneři mají povinnost nakládat s majetkem a prostředky tak, aby nedošlo ke znemožnění nebo ohrožení bydlení (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 743-750).

Při nesezdaném soužití nemohou osoby nárokovat bydlení ve výhradním vlastnictví druhá. Dále pak nemají povinnost nakládat se svým majetkem tak, aby neohrozili bydlení své, potažmo i partnera, není-li objekt ve spoluvlastnictví druhá i družky.

Výhodou manželství i registrovaného partnerství je vzájemná zastupitelnost v běžných věcech, dále pak i nárok na informace o zdravotním stavu a obdobné, což osoby v nesezdaném soužití nárokovat nemohou (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 692-696).

Manželé i registrovaní partneři mají vůči sobě vyživovací povinnost, jejich povinností si vzájemně pomáhat a podporovat se tak, aby byla zajištěna poměrně stejná hmotná i kulturní úroveň všech členů domácnosti. Toto platí i v případě, že jeden z páru domácnost opustí, a založí domácnost jinde, přičemž druhý z páru nemá dostatek prostředků pro zajištění optimální životní úrovně (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 697).

U osob v nesezdaném soužití se pouze očekává, že se budou vzájemně „vyživovat“, pomáhat si a podporovat se, není prakticky možné si výživné nárokovat. Při opuštění společné domácnosti pak v podstatě zanikají všechny možnosti, jak výživné obdržet, nemají-li tyto osoby společného potomka.

Praktická část

6 Průzkumné šetření

Obsahem šetření je průzkum spokojenosti párů, které spolu žijí jak v nesezdaném soužití, manželství, tak i v registrovaném partnerství.

6.1 Výzkumná problematika

Pro práci jsme si vybrali problematiku různých typů soužití. Práce se zaměřuje na soužití v manželství, registrovaném partnerství i v nesezdaném soužití.

Toto téma je velmi aktuální. Nacházíme se v době, kdy stabilní forma soužití, manželství, již není tak trendy, výzkumy uvádějí, že až každé druhé až třetí manželství končí rozvodem. Stále více se setkáváme s lidmi, kteří žijí v nesezdaném soužití, není nijak neobvyklé, když se pár žijící s dětmi nerozhodne pro uzavření manželství, byť mají společnou rodinu, společné bydlení, třeba i společné finance.

Rovněž začíná být trendem vstupování do registrovaného partnerství, kdy i homosexuální páry vnímají potřebu uzavřít „sňatek“ a stvrdit tím tak svůj vztah, neboť i oni mají často společné bydlení, společné finance aj. Mnoho registrovaných párů se dovolává stejných benefitů, jako mají manželé, a to zejména v oblasti adopce dítěte, která na našem území zatím není pro registrované partnery umožněna.

Žijeme v době, kdy není nijak neobvyklé vidat na ulici páry tvořící žena a žena nebo muž a muž, stále se snižuje procento osob ve společnosti, které něco takového pohoršuje, stále více osob to dokonce nevnímá nijak neobvykle. Rovněž není neobvyklé, když se rodiče dítěte nevezmou, každý má své příjmení, dokonce někteří z nich i každý jinou adresu, a nikoho to příliš nezaráží.

Průzkumem jsme se tedy snažili, jaké benefity obnášejí jednotlivé typy soužití podle výpovědi respondentů, a jaké nevýhody naopak vnímají ve svém soužití s partnerem nebo partnerkou.

6.2 Charakteristika šetření

Charakteristiku šetření tvoří cíle práce, průzkumné otázky, metodika průzkumu, průzkumná metoda a průzkumný soubor.

6.2.1 Cíle šetření

Cílem praktické části práce je zjistit, jaké výhody, nevýhody a specifika mají jednotlivé typy soužití. Dílčím cílem šetření je zjistit, zda své rozhodnutí vnímají partneři jako správný krok, a zda by jej opětovali.

6.2.2 Výzkumné otázky

Pro průzkum byly stanoveny 3 výzkumné otázky:

VO1: Vnímají registrovaní partneři uzavřít svazek jako nutnost pro stvrzení vztahu?

VO2: Uvažují páry žijící v nesezdaném soužití uzavření manželství jako důležité pro rodinný život?

VO3: Je pro osoby žijící v manželství prioritou uzavřít svazek při očekávání dítěte?

6.2.3 Metodika výzkumu

Před šetřením bylo nutné nastudovat odbornou literaturu a další odborné zdroje. Vycházeli jsme zejména z literárních zdrojů, dále pak z občanského zákoníku č. 89/2012 Sb., dále pak ze zákona o registrovaném partnerství č. 115/2006 Sb.

Na základě zjištěných poznatků byla vytvořena teoretická východiska, která byla uvedena v předchozí části práce, a na základě kterých mohla být vytvořena struktura šetření.

Následně bylo nutné sestavit cíl šetření, výzkumné otázky, a určit výzkumnou metodu. Dále jsme si stanovili základní soubor pro šetření, a otázky pro rozhovor. Poté byl vytvořen výběrový soubor, kdy jsme našli vhodné respondenty, kteří byli ochotni zodpovědět stanovené otázky.

Samotné šetření proběhlo v únoru 2021, vzhledem k nepříznivým okolnostem způsobeným virem SARS-COV2 na našem území proběhlo dotazování online, přes chat na sociální síti Facebook. Vzhledem k zajištění anonymity a ochrany dat jsou jména zúčastněných osob anonymní, byla pozměněna.

Po ukončení šetření byla data vyhodnocena, a byly vytvořeny závěry šetření.

6.2.4 Výzkumná metoda

Pro šetření byla stanovena metoda kvalitativního šetření prostřednictvím rozhovorů.

Šetření se zúčastnilo 6 párů, z toho dva páry žijící v nesezdaném soužití, dva páry žijící v manželství a dva páry žijící v registrovaném partnerství. Rozhovory proběhly formou chatu na sociální síti.

6.2.5 Výzkumný vzorek

Základní soubor tvoří dva páry žijící v nesezdaném soužití, dva páry žijící v manželství a dva páry žijící v registrovaném partnerství.

Výběrový výzkumný soubor tvoří:

- 2 páry žijící v nesezdaném soužití (Tereza + Adam; Lenka + Jan),
- 2 páry žijící v manželství (Michaela + Ladislav; David + Kristýna),
- 2 páry žijící v registrovaném partnerství (Michal + Tomáš; Lucie + Eva).

7 Vyhodnocení a shrnutí získaných dat

V této kapitole budou vyhodnocena data získaná šetřením. Data budou vyhodnocena zejména graficky prostřednictvím tabulek ve 8 kategoriích:

- ♣ Motivace pro výběr soužití,
- ♣ důvody pro rozhodnutí výběru soužití,
- ♣ rozhodující slovo pro výběr svazku (partner/partnerka/oba),
- ♣ stabilita vlastního rozhodnutí (opětovné rozhodnutí/jiné rozhodnutí),
- ♣ dítě jako priorita uzavření svazku,
- ♣ společné financování domácnosti a společná péče o dítě,
- ♣ výhody daného typu soužití,
- ♣ nevýhody daného typu soužití.

7.1 Vyhodnocení získaných dat

Získaná data budou vyhodnocena v souladu s výše uvedenými kategoriemi, a to především graficky.

7.1.1 Motivace respondentů pro výběr daného typu soužití

Tabulka 1: Motivace pro výběr soužití

TYP SOUŽITÍ	VYBRANÝ PÁR	ODPOVĚĎ/POHLED NA VĚC
MANŽELSTVÍ	Michaela a Ladislav	- očekávání rodiny - nemají společný majetek
	David a Kristýna	- plánování rodiny - společný majetek
REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ	Michal a Tomáš	- trend registrovaného svazku - touha po svatbě
	Lucie a Eva	- společný majetek
NESEZDANÉ SOUŽITÍ	Tereza a Adam	- Adam ji nepožádal o ruku, ale nevadí jí to, žijí spolu už mnoho let
	Lenka a Jan	- rozdělené financování

Pramen: Autor práce, 2021 (vlastní šetření)

Všechny páry mimo Michala s Tomášem žijí ve společné domácnosti s minimálně jedním dítětem.

Pro oba manželské páry bylo prioritou pro vstup do manželství plánování a očekávání narození dítěte. Pro nesezdané páry toto naopak prioritou nebylo, rozhodli se nevstupovat do manželství na základě jiných motivů; pro Lenku s Janem to bylo rozdělené financování a pro Terezu a Adama spokojený život i bez uzavření manželství.

Jak se zjistilo, společný majetek rozhodně motivem pro vstup do manželství a registrovaného partnerství není, jeden pár vždy společným majetkem disponuje, zatímco druhý nikoliv.

7.1.2 Důvody respondentů, na základě kterých se rozhodli pro daný typ soužití

Tabulka 2: Důvody pro rozhodnutí výběru soužití,

TYP SOUŽITÍ	VYBRANÝ PÁR	ODPOVĚĎ/POHLED NA VĚC
MANŽELSTVÍ	Michaela a Ladislav	- společné příjmení, založení rodiny - „stvrzení“ rodiny
	David a Kristýna	- založení rodiny - společné spravování financí a jmění
REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ	Míchal a Tomáš	- „stvrzení lásky“ - touha po něčem novém a neobvyklém
	Lucie a Eva	- založení rodiny - společné spravování financí a jmění
NESEZDANÉ SOUŽITÍ	Tereza a Adam	- už si přijdou na svatbu staří, nemají potřebu vstoupit do manželství
	Lenka a Jan	- finanční problémy Jana nebyly pro manželství žádoucí

Pramen: Autor práce, 2021 (vlastní šetření)

V podstatě každý pár vedlo k výběru daného typu soužití něco jiného. Oba manželské páry uvedly, že vstoupily do manželství z důvodu založení rodiny, chtěli mít společné příjmení, a vytvořit oficiálně stabilní a bezpečné prostředí. Zatímco se Michaela s Ladislavem rozhodli pro oddělené jmění, David s Kristýnou spravují své jmění společně.

Pro registrované partnery, Michala s Tomášem i pro Lucii s Evou byla registrace stvrzením jejich lásky, a registrované partnerství vnímají jako klasický sňatek. Zatímco pro Lucii s Evou byla registrace umocněna založením rodiny a touhou po společným spravováním financí, pro Michala s Tomášem toto prioritou nebyla, neboť společně dítě nemají, nevychovávají a nespravují ani společně své finance.

V případě nesezdaného soužití u obou párů existuje překážka, která vstupu do manželství brání. Tereza s Adamem se nevzali proto, že Adam po svatbě netouží, a tak ji společně neplánovali, zatímco Lenka s Janem sice v budoucnu svatbu plánují,

nicméně v současné situaci má Jan dluhy neurčité výše, kvůli kterým sňatek nepřichází v úvahu.

7.1.3 Kdo rozhodl o výběru daného typu soužití

Tabulka 3: Rozhodující slovo pro výběr svazku (partner/partnerka/oba)

TYP SOUŽITÍ	VYBRANÝ PÁR	ODPOVĚĎ/POHLED NA VĚC
MANŽELSTVÍ	Michaela a Ladislav	- přání rodičů manželů - nakonec se domluvili
	David a Kristýna	- společně se domluvili
REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ	Michal a Tomáš	- společně se domluvili
	Lucie a Eva	- Lucie to navrhla - nakonec se domluvili
NESEZDANÉ SOUŽITÍ	Tereza a Adam	- spíš Adam, ale Tereze to nevadí, po svatbě netouží
	Lenka a Jan	- společně se domluvili

Pramen: Autor práce, 2021 (vlastní šetření)

Všechny páry uvedli, že se na daném typu soužití domluvili. Michaela s Ladislavem nad svatbou přemýšleli v době, kdy očekávali narození dítěte, a rodiče páru si přáli, aby se dítě nerodilo do manželského svazku. U Davida s Kristýnou nad sňatkem přemýšleli oba, a tak se rozhodli jej stvrdit.

U registrovaných partnerů, Michala a Tomáše došlo ke společné domluvě velmi narychlo, avšak svého rozhodnutí nelitují. Lucie s Evou pro registraci přistoupili v době, kdy Lucie byla v pokročilém stadiu těhotenství s bývalým partnerem.

Tereza s Adamem po svatbě nijak významně netouží, a tak se pro nesezdané soužití rozhodli, domluvili, a změnu neplánují. Lenka s Janem zatím spokojeně žije v nesezdaném soužití, ale v budoucnu nejspíš ke sňatku dojde.

7.1.4 Rozhodli by se respondenti opět pro daný typ soužití?

Tabulka 4: Stabilita vlastního rozhodnutí (opětovné rozhodnutí/jiné rozhodnutí)

TYP SOUŽITÍ	VYBRANÝ PÁR	ODPOVĚĎ/POHLED NA VĚC
MANŽELSTVÍ	Michaela a Ladislav	- ne, plánují rozchod
	David a Kristýna	- ano
REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ	Michal a Tomáš	- neví, od registrace se nic nezměnilo
	Lucie a Eva	- ano
NESEZDANÉ SOUŽITÍ	Tereza a Adam	- Adam ano, Tereza by klidně manželství uzavřela, nicméně nevnímá to jako nutnost
	Lenka a Jan	- ne, jednou chtějí do manželství vstoupit

Pramen: Autor práce, 2021 (vlastní šetření)

Lze říci, že vždy jeden pár zastoupený různým typem soužití (tedy 50 % respondentů) by se již pro daný typ soužití nerozhodlo.

Michaela s Ladislavem žijící v manželském svazku plánují rozchod (rozvod). Michal s Tomášem žijící v registrovaném partnerství zatím neví, zda by se opět pro registraci rozhodli, neboť se od jejich registrace nic nezměnilo. Lenka s Janem by se již opakovaně pro nesezdané soužití nerozhodli, do budoucna plánují uzavření manželského svazku.

7.1.5 Je pro respondenty dítě prioritou pro uzavření svazku?

Tabulka 5: Dítě jako prioritou uzavření svazku?

TYP SOUŽITÍ	VYBRANÝ PÁR	ODPOVĚĎ/POHLED NA VĚC
MANŽELSTVÍ	Michaela a Ladislav	- ne
	David a Kristýna	- ano
REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ	Michal a Tomáš	- ne
	Lucie a Eva	- ano
NESEZDANÉ SOUŽITÍ	Tereza a Adam	- ne
	Lenka a Jan	- ano

Pramen: Autor práce, 2021 (vlastní šetření)

Stejně jako u předchozí otázky, i na tuto odpověď vždy jeden pár zastupující daný typ soužití uvedl, že dítě není prioritou pro uzavření svazku, a to jak manželského, tak partnerského.

Manželé Davis s Kristýnou, registrované partnerky Lucie s Evou a nesezdání Lenka s Janem uvedli, že dítě je rozhodně prioritou pro vstup do manželství nebo registrovaného partnerství, neboť se jedná o oficiální svazek, který jim dává pocit jistoty, bezpečí, a mnoho dalšího.

Zbytek párů naopak uvedl, že společnou lásku lze stvrdit i bez úředního rozhodnutí a rodinu i přesto udržovat.

7.1.6 Úroveň společného financování a rovnoměrné péče o dítě

Tabulka 6: Společné financování domácnosti a společná péče o dítě

TYP SOUŽITÍ	VYBRANÝ PÁR	ODPOVĚĎ/POHLED NA VĚC
MANŽELSTVÍ	Michaela a Ladislav	- rozdělení financování, otec platí hypotéku a náklady na bydlení; matka financuje stravu a náklady související s dítětem
	David a Kristýna	- mají společný účet, do kterého oba vkládají veškeré své příjmy
REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ	Michal a Tomáš	- nemají společné jmění - každý přispívá na běžné výdaje dle svých možností cca půl na půl
	Lucie a Eva	- mají společný účet, do kterého obě vkládají veškeré své příjmy
NESEZDANÉ SOUŽITÍ	Tereza a Adam	- finance mají rozdělené, jeden financuje bydlení, druhý jídlo, péči o dítě financují společně
	Lenka a Jan	- Lenka nakládá se společnými financemi sama, konzultují jen velké investice

Pramen: Autor práce, 2021 (vlastní šetření)

Tak jako v předchozích dvou otázkách, i zde vždy jeden pár zastupující vybraný typ soužití využívá odlišný typ spravování financí než pár druhý. Manželé David s Kristýnou, registrované partnerky Lucie s Evou a nesezdaní Lenka s Janem mají společné finanční účty, prostřednictvím kterých spravují své příjmy i výdaje společně, větší investice spolu konzultují, zatímco o malých výdajích a běžných investicích rozhoduje každý sám ze společného.

Obdobný typ financování upřednostňují registrovaní partneři Michal s Tomášem, kdy každý z nich sice vlastní svůj peněžní účet, avšak na výdaje spojené s provozem domácnosti, dovolené aj. přispívají rovným dílem.

Manželé Michaela s Ladislavem a nesezdaní Tereza a Adamem vlastní každý svůj peněžní účet, a každý z nich financuje dané výdaje (jeden například splácí hypotéku, platí náklady spojené s bydlením, druhý pak financuje stravování celé rodiny aj.). Na zajištění výdajů spojených s péčí o dítě/děti se podílejí společně.

7.1.7 Výhody daného typu soužití z pohledu respondentů

Tabulka 7: Výhody daného typu soužití

TYP SOUŽITÍ	VYBRANÝ PÁR	ODPOVĚĎ/POHLED NA VĚC
MANŽELSTVÍ	Michaela a Ladislav	- žádné
	David a Kristýna	- přístup k informacím - harmonizace rodinného prostředí (vytvářejí kompromisy častěji, než dříve) - spravování společného jmění
REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ	Michal a Tomáš	- pevnější vztah oproti nesezdanému soužití
	Lucie a Eva	- přiznávají RP stejné výhody jako v manželství - pevný vztah, jistoty, ucelená rodina, spravování společného majetku
NESEZDANÉ SOUŽITÍ	Tereza a Adam	- přijdou si jako rodina bez toho, aniž by museli uzavírat manželství
	Lenka a Jan	- jednodušší rozdělení jmění v případě finančních problémů jednoho z partnerů

Pramen: Autor práce, 2021 (vlastní šetření)

Téměř všechny páry (vyjma Michaela a Ladislava) našli minimálně jednu výhodu jejich současného typu soužití.

Michaela s Ladislavem uvedli, že manželství pro ně nemá žádné výhody. Ostatní páry, které uzavřely sňatek a registrované partnerství uvedly, že výhodou „sňatku“ je upevnění vztahu, získání pocitu jistoty, bezpečí, větší sounáležitosti, a přístup k informacím. Dva páry pak ještě přidaly, že jim manželství a registrované partnerství vyhovuje z důvodu spravování společného jmění.

I páry žijící v nesezdaném soužití našly minimálně jednu výhodu, kvůli které nevstoupily do manželství. Tereza s Adamem uvedli, že manželství neuzavřeli proto, že jsou jim výše uvedené výhody vlastní i bez uzavření manželství (pevný vztah, pocit bezpečí, jistoty atp.). Lenka s Janem pak uvedli, že pro ně má nesezdané soužití výhodu z důvodu jednoduššího rozdělení jmění v případě ukončení vztahu.

7.1.8 Nevýhody daného typu soužití z pohledu respondentů

Tabulka 8: Nevýhody daného typu soužití

TYP SOUŽITÍ	VYBRANÝ PÁR	ODPOVĚĎ/POHLED NA VĚC
MANŽELSTVÍ	Michaela a Ladislav	- složitá administrativa při rozvodu manželství
	David a Kristýna	- složitá administrativa při rozvodu manželství - při rozvodu nutno vyřešit péči o dítě a rozdělení společného jmění
REGISTROVANÉ PARTNERSTVÍ	Michal a Tomáš	- složitá administrativa při rušení registrovaného partnerství
	Lucie a Eva	- žádné
NESEZDANÉ SOUŽITÍ	Tereza a Adam	- každý mají jiné příjmení - často jsou terčem otázek proč nevstoupili do manželství
	Lenka a Jan	- přístup k informacím - chatrnější vztah oproti manželství

Pramen: Autor práce, 2021 (vlastní šetření)

Kromě registrovaných partnerek Lucie a Evy každý našel minimálně jednu nevýhodu jejich typu soužití. Lucie s Evou jsou v registrovaném partnerství spokojené, a jinou formu soužití by nevolily.

Oba manželské páry uvádějí, že nevýhoda manželství tkví v tom, že v případě ukončení manželství nastávají problémy s rozdělením jmění a určení péče o dítě, manželům přijde nutná administrativa příliš zdouhavá a náročná. Stejně tak uvedl i registrovaný pár Michal a Tomáš.

Páry žijící v nesezdaném soužití sdělili, že nevýhodou nesezdaného soužití je menší přístup k informacím a chatrnější vztah oproti manželství. Tereze s Adamem vadí, že každý má jiné příjmení, a každý se jich neustále vyptává, proč nevstoupili do manželství.

7.2 Shrnutí získaných dat

Nesezdané soužití tvoří Tereza a Adam; a Lenka a Jan.

Tereza a Adam tvoří stabilní pár, který spolu žije už přes desítku let. Adam se do manželství nijak nehnal, a tak na něj nakonec ani nedošlo. Tereza říká, že kdyby jí Adam o ruku požádal, nejspíš by si ho vzala, nicméně se tak nestalo, a pár spolu žije spokojeně společně se třemi dětmi v malém rodinném domku v Královéhradeckém kraji.

Lenka s Janem je pár, který spolu žije 5 let ve starším rodinném domě, který si Lenka koupila krátce po seznámení s Janem. Společně spolu vychovávají jedno dítě, a oba touží po svatbě, neboť se domnívají, že manželství, děti a rodina k sobě patří. Zatím ale Jan splácí své finanční závazky z doby, kdy se s Lucií ještě neznal, ale svatbu rozhodně plánují.

Manželství tvoří Michaela s Ladislavem a David s Kristýnou.

Michaela s Ladislavem se rozhodli pro uzavření svazku v době, kdy Michaela otěhotněla, nyní již mají společně osmiletou dceru. Oba z páru jsou podnikatelé, před uzavřením manželství uzavřeli manželskou smlouvu. Krátce po uzavření manželství Ladislav sám postavil rodinný dům na Trutnovsku. Manželství Michaely a Ladislava si přáli jejich rodiče, kteří tvrdili, že manželství, stabilní prostředí, je pro dítě důležité, a tak se nakonec pro svatbu rozhodli. Nyní se jejich manželství hroutí, každý si našel (nezáväzně) jiného partnera, a plánují rozvod.

David s Kristýnou se poznali při studiích na střední škole, po ukončení studií se rozhodli odejít na studium vysoké školy do Liberce, kde se rozhodli, že nejspíše i zůstanou, a pořídili si spolu malinký byt. Kristýna na žádost o ruku dlouho netrpělivě čekala, plánovali, že po ukončení studia založí rodinu, a pořídí si větší domek se zahradou. Nakonec se dočkala, a vše vytoužené se jí splnilo.

Registrovaný pár tvoří Michal s Tomášem a Lucie s Evou, záměrně byla vybrána mužská a ženská dvojice.

Michal s Tomášem jsou dvojice, která spolu nežije příliš dlouho, oba jsou poměrně lehkovážní, a jejich vztah se nejeví tak stabilní, jako při předchozích

rozhovorech. Jedná se o nejmladší dvojici šetření (23 a 26 let). Michal s Tomášem se pro registraci rozhodli spíše z důvodu, že jim to přišlo jako zajímavé, neobvyklé, a nové, jejich registrace proběhla prakticky náhle. Michal s Tomášem bydlí v pronájmu v centru města v malém bytě, a jako jediní nemají se svým vztahem žádné plány.

Lucie s Evou je oproti Michalovi s Tomášem stabilní pár, který se jeví jako úplně normální rodina. Lucie s Evou bydlí ve starším rodinném domě, a společně vychovávají Lucčino dítě. O registraci rozhodla spíše Lucie, která byla v době registrace v očekávání, a také plánovala koupit nemovitosti, kde by mohli společně žít a vychovávat dítě.

Častým motivem pro vstup do manželství a registrovaného partnerství bylo očekávání rodiny, méně pak touha po spravování společného jmění. Pouze jeden z manželského páru a pouze jeden z páru registrovaných partnerů disponuje společným jměním, ostatní mají finance rozdělené. Pro páry žijící v nesezdaném soužití bylo motivem pro neuzavření manželství právě oddělené jmění. Je poněkud zarážející, že až tolik párů rozděluje své finanční prostředky, a každý z nich financuje určitou část domácnosti, a nepodílejí se na všem společně...

Když jsme zjišťovali, zda by se pro daný typ soužití respondenti rozhodli opět, tak už byly odpovědi rozporuplné. Vždy jeden pár zastupující daný typ soužití sdělil, že by volil jiný typ soužití, zatímco ostatním vybrané soužití vyhovuje. Manželský pár Michaely a Ladislava uvedl, že plánují rozvod, a příště by volili jen nesezdané soužití. Pár registrovaných partnerů Michala a Tomáše uvedl, že neví, zda by opět došlo k registraci, když nepocítili žádnou změnu, nutno však uvést, že pár nemá v podstatě žádné společné vize, cíle ani plány do budoucna. Pár nesezdaných Lenky a Jana uvedl, že jednou do manželství naopak vstoupit chce, nicméně je provází finanční problémy, které brání uzavření manželství.

Stejně zajímavé byly i odpovědi v případě priority uzavření svazku z důvodu očekávání dítěte. Vždy jeden pár zastupující daný typ soužití uvedl, že dítě rozhodně prioritou pro uzavření svazku je, zatímco druhá polovina párů uvedla, že toto důležité vůbec není. Uzavření svazku z důvodu očekávání dítěte je důležité pouze pro 50 % manželů, 50 % registrovaných partnerů a 50 % nesezdaných.

Každý pár rovněž upřednostňuje různý typ financování domácnosti. Manželé Michaela s Ladislavem, registrovaní Michal s Tomášem a nesezdaní Tereza s Adamem mají rozdělené finance, kdy se předem domluvili, kdo bude financovat dané provozní náklady (bydlení, strava, dovolená,...). Většina z těchto párů pak uvedla, že alespoň péči o dítě financují společně. Tento typ společného jmění se zdá být poměrně netradiční, dle teoretických východisek i vlastních domněnek je právě výhodou manželství a registrovaného partnerství fakt, že každý z manželů nebo partnerů má stejnou životní úroveň a stejné podmínky, což rozdělenými finančními zdroji rozhodně není možné ohlídat.

Kromě Michaely s Ladislavem všechny páry žijící v nesezdaném soužití a registrovaném partnerství uvedli, že výhodou uzavření svazku je upevnění vztahu, získání jistoty, stability, bezpečí, možnost snadnějšího přístupu k informacím aj. Nesezdaní uvedli, že výhodou nesezdaného soužití je pocit bezpečí, ucelené rodiny i bez nutnosti uzavřít svazek a jednodušší ukončení vztahu v případě rozchodu.

Všechny páry žijící v manželství a registrovaném partnerství, vyjma Lucie a Evy, uvedly, že nevýhodou uzavření svazku je složitá administrativa při ukončení vztahu. Nesezdané páry uvedly, že nevýhodou nesezdaného soužití je chatrnější vztah oproti manželství, dále pak menší přístup k informacím, a také že má každý z rodiny jiné příjmení.

Diskuse

Předmětem zkoumání bakalářské práce jsou různé typy soužití, nesezdané soužití, registrované partnerství i manželství.

Manželství a registrované partnerství jsou právním svazkem, které se řídí platnou legislativou, a k jejich uzavření a zániku může dojít pouze po splnění stanovených pravidel. Oproti tomu nesezdané soužití nemá v podstatě žádný ucelený právní základ, na základě kterého se lze dožádat určitých benefitů, které jsou vlastní pro manžele a registrované partnerství.

Manželství i nesezdané soužití se primárně řídí novým občanským zákoníkem č. 89/2012 Sb., registrované partnerství podléhá zákonu č. o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů.

Manželství je trvalý svazek muže a ženy, který vznikne po splnění stanovených podmínek dle občanského zákoníku. Hlavním účelem vstupu do manželství je založení rodiny, řádná výchova dětí, ale i vzájemná podpora a pomoc mezi manžely (Občanský zákoník č. 89/2012 Sb., § 655).

Zatímco manželství je trvalým svazkem muže a ženy, registrované partnerství je trvalým svazkem osob stejného pohlaví, jak uvádí zákon o registrovaném partnerství. Účel registrovaného partnerství je však stejný, jako v případě manželství, i zde je hlavním účelem registrovaného partnerství vzájemná podpora a pomoc.

Zde se nabízí otázka, zda je toto tvrzení stále aktuální, neboť dle vlastního šetření se zjistilo, že jeden z manželských párů se tak úplně nepodporuje, z rozhovoru často vypadalo, že pár působí apaticky, vyhovovalo jim, že každý si zajišťuje své vlastní záležitosti.

Oproti manželství a registrovaného partnerství není v podstatě příliš vymahatelná pomoc a podpora mezi společně žijícími partnery, z právního hlediska není předpokladem nesezdaného soužití ani založení rodiny. Legislativní hledisko ani nezná pojem nesezdané soužití, právní výklad lze aplikovat občanským zákoníkem č. 89/2012 Sb., který zná pojmy druh a družka, a některá ustanovení lze tedy realizovat i v případě nesezdaného soužití.

Nesezdaným soužitím rozumíme především společné bydlení a společné hospodaření, a to bez uzavření manželství (Kratochvíl, 2009, s. 143).

Společným hospodařením však nutně nemusíme rozumět společné vedení financí, postačí pouze skutečnost, že každý z partnerů se na nákladech spojených se soužitím podílí dle svých možností.

Nesezdané soužití je v dnešní době trend, uvádí se, že třetina až polovina manželství skončí rozvodem, což mnohé vede k tomu, že manželství uzavřít nechtějí. Dále tomu také nasvědčuje fakt, že každý třetí až pátý obyvatel ČR disponuje insolvenčí nebo exekucí. Celkově dluhová problematika mnohé od uzavření manželství nebo registrovaného partnerství odrazuje, a rozhodnou se tak žít v nesezdaném soužití, a to i přes to, že plánují založit nebo založili rodinu. Toto se také potvrdilo v šetření, kdy jeden pár žijící v nesezdaném soužití uvedl, že z důvodů zadlužení partnera netouží po uzavření manželství a splácení dluhů společně.

Vzhledem k uvedeným skutečnostem bychom i nesezdané soužití měli chápat jako rodinu i přes to, že se o rodinu v tradičním smyslu nejedná, nicméně i přes to vykazují znaky rodiny (Bezouška, 2013, s. 105).

Problematiku manželství, registrovaného partnerství a nesezdaného soužití jsme zkoumali vlastním šetřením. Cílem šetření bylo zjistit, jaký mají vybraní manželé, registrovaní partneři a nesezdaní pohled na jimi vybraný typ soužití.

Pro šetření byly stanoveny 3 výzkumné otázky, které budou níže zodpovězeny.

VO1: Vnímají registrovaní partneři uzavřít svazek jako nutnost pro stvrzení vztahu?

Ano, oba registrovaní partneři, Michal a Tomáš, Lucie i Eva vnímají registraci partnerství jako formu stvrzení jejich vztahu. Registrované partnerství vnímají jako svazek rovnocenný s manželstvím, registrované partnerství jim dává větší pocit jistoty, bezpečí, a lásky.

VO2: Vnímají páry žijící v nesezdaném soužití uzavření manželství jako důležité pro rodinný život?

Lze říci, že ne. Jeden pár sice uvažuje v budoucnu o uzavření manželství, aby došlo k utvoření rodiny v tradičním slova smyslu, nicméně zatím jich jejich život vyhovuje, a přijdou si i přes to jako funkční rodina. Druhý pár žije v nesezdaném soužití spokojeně, a i když partnerka by se svatbou souhlasila, její partner si to nepřeje, a nevádí jí to, jsou spokojení a šťastní i bez uzavření manželství, a to již desítku let.

VO3: Je pro osoby žijící v manželství prioritou uzavřít svazek při očekávání dítěte?

Tato otázka bude zodpovězena ve dvou rovinách, a to v rovině před očekáváním dítěte a po narození dítěte.

Před očekáváním dítěte byla pro oba manželské páry uzavřít manželství prioritou, a k uzavření manželství skutečně v důsledku očekávání rodiny došlo. Nicméně v současné době jeden pár stále trvá na tom, že manželství je pro rodinu důležité, avšak druhý pár uvedl, že již by to pro ně prioritou nebyla, mohli-by se rozhodnout znova, nutno však podotknout, že se jedná o pár, u kterého nejspíš dojde k rozvodu.

Závěr

Cílem práce bylo zjistit, jaká specifika a právní výhody a nevýhody mají jednotlivé typy soužití. Dílčím cílem bylo stanovit práva a povinnosti jedinců a jejich osobní vztahy v daných institutech, zjišťovali jsme zejména právní úpravu majetkových vztahů, dluhové problematiky, společného bydlení, vzájemné vyživovací povinnosti a vztahu k dítěti. Tento cíl byl naplněn zejména v teoretické části práce, kde jsme v kapitole 1-5 uvedli právě právní aspekty podle zákona o registrovaném partnerství a podle nového občanského zákoníku.

V praktické části jsme zjišťovali a ověřovali, jaké výhody, nevýhody a specifika mají jednotlivé typy soužití. Dílčím cílem šetření bylo zjistit, zda své rozhodnutí vnímají partneři jako správný krok, a zda by jej opětovali.

Tato hlediska jsme ověřovali kvalitativním šetřením, kdy jsme prostřednictvím rozhovorů vyzpovídali dva manželské páry, dva páry žijící v registrovaném partnerství a dva páry žijící v nesezdaném soužití.

Na základě šetření jsme zjistili, že manželské páry i registrovaní partneři zvolili uzavření svazku proto, aby stvrdili svůj vztah. Zjistili jsme, že oba manželské páry i oba registrované páry vnímají svazek jako stvrzení své lásky, což pro ně bylo při rozhodování se důležité. Oba páry žijící v nesezdaném soužití naopak tvrdí, že pro ně uzavření svazku není příliš důležité, i přes to, že jeden z nesezdaných párů předpokládá, že v budoucnu sňatek uzavře.

Oba manželské páry i jeden registrovaný pár uvedl, že důvodem pro uzavření svazku bylo očekávání dítěte a touha po ucelení rodiny. Jeden manželský pár a jeden registrovaný pár uvedl, že důvodem pro uzavření svazku byla touha po společném majetku, a společném spravování jmění. Zarážející ovšem bylo, že druhý manželský pár a druhý registrovaný pár spravuje majetek odděleně, stejně tak se odlišně podílí na financování domácnosti.

Rozporuplný názor byl i v případě otázky, zda by se opět rozhodli pro daný typ soužití. Jeden manželský pár uvedl, že by již do manželství nevstoupil, jeden registrovaný pár neví, zda by opět k registraci přistoupil, a jeden pár nesezdaných o manželství přemýšlí, avšak až v budoucnu.

Polovina dotázaných párů uvedla, že očekávání dítěte je prioritou pro uzavření manželství nebo registrovaného partnerství, zbylá polovina párů uvádí, že toto prioritou není.

Jak bylo již uvedeno v předchozí kapitole, rodinu je nutné vnímat jako poměrně ucelenou i v případě, že nedojde ke sňatku rodičů, a není možné jí upírat jakákoliv práva jen proto, že nedošlo ke sňatku.

Práce přinesla mnohé poznatky jak v teoretické části, tak v praktické části. Teoretické poznatky budou uplatněny zejména v budoucí praxi, kdy budou sloužit jako právní poklad pro budoucí poradenské zaměření autorky. Poznatky získané v praktické části slouží zejména k hlubšímu zamyšlení.

Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura

BEZOUŠKA, Petr, 2013. *Nový občanský zákoník – nejdůležitější změny*. Vyd. 1. Praha: ANAG. 375 s. ISBN 978-80-726-3819-2.

GILL, Hines a Baverstock ALISON, 2014. *Jak na svého teenagera: Manuál pro rodiče*. Vyd. 1. Praha: Grada. 224 s. ISBN 978-80-247-5144-3.

HULMÁK, Milan a kol., 2014. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část (§ 2055-3014)*. Vyd. 1. Praha: C. H. Beck. 2080 s. ISBN 978-80-740-0287-8.

KRATOCHVÍL, Stanislav, 2009. *Manželská a párová terapie*. Vyd. 1. Praha: Portál. 280 s. ISBN 978-80-736-7646-9.

NOVOTNÁ, Kateřina a Iva KYSELÁ, 2019. *Moje děti, tvoje děti, naše šťastná rodina*. Vyd. 1. Praha: Grada. 200 s. ISBN 978-80-271-2981-2.

NOVOTNÝ, Petr a kol., 2014. *Nový občanský zákoník: Rodinné právo*. Vyd. 1. Praha: Grada. 200 s. ISBN 978-80-247-9135-7.

NOVOTNÝ, Petr a kol., 2017. *Nový občanský zákoník*. Vyd. 2. Praha: Grada. 208 s. ISBN 978-80-247-0431-4.

PROCHÁZKA, Miroslav, 2012. *Sociální pedagogika*. Vyd. 1. Praha: Grada. 208 s. ISBN 978-80-247-7670-5.

REICHEL, Jiří, 2008. *Kapitoly systematické sociologie*. Vyd. 1. Praha: Grada. 239 s. ISBN 978-80-247-2594-9.

SMEJKAL, Vladimír a Hana SCHELOVÁ BACHRACHOVÁ, 2011. *Velký lexikon společenského chování*. Vyd. 2. Praha: Grada. 4000 s. ISBN 978-80-247-7081-9.

Legislativní dokumenty

Zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník

Zákon č. 115/2006 Sb., o registrovaném partnerství a o změně některých souvisejících zákonů

Seznam obrázků

Obrázek 1: Funkce rodiny.....	12
Obrázek 2: Manželství	16
Obrázek 3: Registrované partnerství.....	23
Obrázek 4: Nesezdané soužití.....	27

Seznam tabulek

Tabulka 1: Motivace pro výběr soužití	39
Tabulka 2: Důvody pro rozhodnutí výběru soužití,	40
Tabulka 3: Rozhodující slovo pro výběr svazku (partner/partnerka/oba)	41
Tabulka 4: Stabilita vlastního rozhodnutí (opětovné rozhodnutí/jiné rozhodnutí)....	42
Tabulka 5: Dítě jako priorita uzavření svazku?	43
Tabulka 6: Společné financování domácnosti a společná péče o dítě	44
Tabulka 7: Výhody daného typu soužití	45
Tabulka 8: Nevýhody daného typu soužití	46

Seznam příloh

Příloha č. 1: Osnova pro dotazování	59
Příloha č. 2: Rozhovory s manžely	60
Příloha č. 3: Rozhovory s registrovanými partnery	63
Příloha č. 4: Rozhovory s páry žijící v nesezdaném soužití	66

Přílohy

Příloha č. 1: Osnova pro dotazování

Otázky pro rozhovor byly stanoveny následovně:

1. Co Vás motivovalo pro žití v... svazku?
2. Žijete v tomto svazku z důvodu přání partnera, vašeho, nebo jste se na rozhodnutí shodli?
3. Na základě čeho jste upřednostnili...?
4. Pokud byste se mohli znovu rozhodnout, rozhodli byste se opět pro žití v...?
5. Co vás přimělo k usazení se v...? Co bylo hlavním motivem?
6. Podílíte se s partnerem společně na financování domácnosti a péče o dítě?
7. Myslíte si, že společnost občas opovrhuje vaším typem soužití? (pouze RP a NS)
8. Myslíte si, že očekávání dítěte a založení rodiny je prioritou pro usazení se v manželství nebo registrovaném partnerství? Pokud ano, proč.
9. Můžete na základě vlastní zkušenosti shrnout výhody a nevýhody...soužití?

Příloha č. 2: Rozhovory s manžely

Rozhovor s Michaelou a Ladislavem

1. Co Vás motivovalo pro žití v manželském svazku?

My jsme čekali rodinu, a proto jsme se rozhodli, že se tedy vezmeme. Materiální výhody nás k tomu nijak nelákaly, máme předmanželskou smlouvu z důvodu podnikání každého z nás, šlo jen o zpečetění svazkem, kvůli malé.

2. Žijete v tomto svazku z důvodu přání partnera, vašeho, nebo jste se na rozhodnutí shodli?

Manželství si přáli naše rodiče, chtěli, abychom byli kompletní rodina i na papíře. Nakonec jsme se rozhodli, že mají pravdu, že takhle to bude nejlepší volba.

3. Na základě čeho jste upřednostnili manželství?

Chtěli jsme mít jednotné jméno, když už jsme ta rodina, a chtěli jsme, aby to vnímala takto i naše malá, že se maminka s tatínkem vzali, abychom byli rodina.

4. Pokud byste se mohli znovu rozhodnout, rozhodli byste se opět pro uzavření manželského svazku?

Asi ne, nakonec to vypadá, že každý půjdeme vlastní cestou.

5. Co vás přimělo k usazení se v manželství? Co bylo hlavním motivem?

čistě jen plánované očekávání dítěte.

6. Podíli se s partnerem společně na financování domácnosti a péče o dítě?

Financování máme rozdělené, manžel financuje hypotéku a náklady za bydlení, já (*matka*) financuji vše co se týká dítěte a stravování celé rodiny.

7. Myslíte si, že očekávání dítěte a založení rodiny je prioritou pro usazení se v manželství? Pokud ano, proč.

Dříve jsem si myslela, že ano, že je hezké být rodina, ale nyní si to už nemyslím.

8. Můžete na základě vlastní zkušenosti shrnout výhody a nevýhody manželského soužití?

Pro nás je teď komplikované, jak se vlastně rozejdeme. Pro nás žádné výhody nevyplynuly, každý si střežíme své finance, po rozvodu manželovi zůstane dům, a mě zase dcera. Výhod jsme tedy moc nevyužili.

Rozhovor s Davidem a Kristýnou

1. Co Vás motivovalo pro žití v manželském svazku?

Před uzavřením manželství jsme spolu už několik let bydleli, a tím, že jsme plánovali společnou hypotéku a založení rodiny, tak jsme se rozhodli naše žití stvrdit.

2. Žijete v tomto svazku z důvodu přání partnera, vašeho, nebo jste se na rozhodnutí shodli?

Na tomto rozhodnutí jsme se shodli, Kristýna už netrpělivě čekala, že ji už konečně požádám o ruku 😊

3. Na základě čeho jste upřednostnili manželství?

Chtěli jsme založit rodinu a koupit větší domek, a přišlo nám to takhle jednodušší. Navíc spolu plánujeme být, tak nám to přišlo na místě.

4. Pokud byste se mohli znovu rozhodnout, rozhodli byste se opět pro uzavření manželského svazku?

Ano, vyhovuje nám to.

5. Co vás přimělo k usazení se v manželství? Co bylo hlavním motivem?

Založení rodiny a společné spravování financí.

6. Podílíte se s partnerem společně na financování domácnosti a péče o dítě?

Ano, máme společný účet, kam každý přispívá podle svých možností, a každý s ním nakládá s rozumem. Na větších výdajích se domlouváme, menší výdaje financuje každý ze společného účtu vlastní bankovní kartou.

7. Myslíte si, že očekávání dítěte a založení rodiny je prioritou pro usazení se v manželství? Pokud ano, proč.

Myslíme si, že ano, vnímám, že manželství nám dává pocit jistoty, bezpečí a stability. Kdyby nás Kika chtěla opustit, tak už to není jen tak (*smích*).

8. Můžete na základě vlastní zkušenosti shrnout výhody a nevýhody manželského soužití?

Jedinou nevýhodou by bylo rozdělení našeho jmění, protože my všechno spravujeme a děláme společně, nikdo z nás nemá jen svůj majetek. Také náš syn nás má oba stejně rád, a střídavá péče je podle mého velkou nevýhodou. Výhody jsou všechno ostatní, vyhovuje mi přístup k informacím, protože vlastníme všechno společně, taky mi přijde, že díky manželství jsme začali problémy řešit asertivněji, snažíme se nehádat, snažíme se vše řešit. Manželství je pro mě jistota.

Příloha č. 3: Rozhovory s registrovanými partnery

Rozhovor s Michalem a Tomášem

1. Co Vás motivovalo pro žití v registrovaném partnerství?
Přišlo nám, že je to trendy. Chtěli jsme mít něco společného, a stvrdit svoji lásku malou svatbou.
2. Žijete v tomto svazku z důvodu přání partnera, vašeho, nebo jste se na rozhodnutí shodli?
U nás to bylo náhlé rozhodnutí, dělali jsme si srandu, že se vezmeme, a za měsíc se tak stalo.
3. Na základě čeho jste upřednostnili registrované partnerství?
Ze srandy, chtěli jsme vyzkoušet, jaké to je se vzít.
4. Pokud byste se mohli znovu rozhodnout, rozhodli byste se opět pro žití v registrovaném partnerství?
To nevím, nic se tím nezměnilo.
5. Co vás přimělo k usazení se v registrovaném partnerství? Co bylo hlavním motivem?
Chtěli jsme vyzkoušet, jaké to je, všichni naši přátelé okolo nás do manželství nebo partnerství vstupují, a my chtěli vědět, co na tom je.
6. Podílíte se s partnerem společně na financování domácnosti a péče o dítě?
My dítě nemáme, a bydlíme v podnájmu, každý na bydlení a výdaje okolo něco přispíváme, většinou půl na půl.
7. Myslíte si, že společnost občas opovrhne vaším typem soužití?
S tím se setkáváme často. Když spolu jdou dvě holky za ruku, tak to nikomu nevadí, ale když jdou za ruku dva kluci, tak se všichni otáčí. Často na nás divně koukají.
8. Myslíte si, že očekávání dítěte a založení rodiny je prioritou pro usazení se v registrovaném partnerství? Pokud ano, proč.
Myslím si, že ne. Láska se dítěti dá dát i bez toho.
9. Můžete na základě vlastní zkušenosti shrnout výhody a nevýhody partnerského soužití?

Výhodou je asi jen to, že se dva nemohou jen tak opustit. Nevýhoda je, že registrace i zrušení registrace vyžaduje mnoho papírování.

Rozhovor s Lucií a Evou

1. Co Vás motivovalo pro žití v registrovaném partnerství?

Chtěli jsme si společně koupit starší domek, a potřebovali jsme úvěr na rekonstrukci. Řekly jsme si, že když už do toho půjdeme, tak chceme mít najisto, že spolu i zůstaneme.

2. Žijete v tomto svazku z důvodu přání partnera, vašeho, nebo jste se na rozhodnutí shodli?

Shodli jsme se na tom, ale navrhla to Lucka. Ona v dobu, kdy jsme se poznali, už byla těhotná a po narození mimina už chtěla mít větší jistoty.

3. Na základě čeho jste upřednostnili registrované partnerství?

Kvůli společnému úvěru a Lucky (našeho) syna, chtěli jsme být jako rodina.

4. Pokud byste se mohli znovu rozhodnout, rozhodli byste se opět pro žití v registrovaném partnerství?

Nám to tak vyhovuje.

5. Co vás přimělo k usazení se v registrovaném partnerství? Co bylo hlavním motivem?

Jak už jsem říkala, rodina a společné bydlení.

6. Podíli se s partnerem společně na financování domácnosti a péče o dítě?

Lucka je ještě na rodičovské, a občas si přivydělává z domova. Já pracuji a potom chodím na brigády, ale mě to nevadí. Peníze máme společné, a před každou investicí nebo větší útratou probíráme, co a jak se nakoupí.

7. Myslíte si, že společnost občas opovrhne vaším typem soužití?

U nás na vesnici to nikomu nevadí, a ve městě si nás nikdo nevšímá. Na veřejnosti se nijak dráždivě neprojevujeme, nikoho neprovokujeme tak nevím, proč by to mělo někomu vadit.

8. Myslíte si, že očekávání dítěte a založení rodiny je prioritou pro usazení se v registrovaném partnerství? Pokud ano, proč.

Ano, my jsme chtěli být jako každá jiná rodina.

9. Můžete na základě vlastní zkušenosti shrnout výhody a nevýhody partnerského soužití?

Zatím žádné nevýhody nevidím, partnerství je pro nás stejně důležité, jako manželství, jsme rodina, a děláme všechno, jako všichni ostatní.

Příloha č. 4: Rozhovory s páry žijící v nesezdaném soužití

Rozhovor s Terezou a Adamem

1. Co Vás motivovalo pro žití v nesezdaném svazku?

My jsme zatím manželství neřešili, Adam mě o ruku nepožádal, a mě to nevadí.

2. Žijete v tomto svazku z důvodu přání partnera, vašeho, nebo jste se na rozhodnutí shodli?

Já bych se klidně vdávala, ale nějak jsme o tom nemluvili, tak to neřeším. Adam se do manželství nehrne.

3. Na základě čeho jste upřednostnili nesezdané soužití?

Žijeme spolu spokojeně 10 let, nevidíme důvod něco měnit. Nemáme potřebu kvůli razítku něco měnit.

4. Pokud byste se mohli znovu rozhodnout, rozhodli byste se opět pro žití v nemanželském svazku?

Pokud by mě Adam požádal, asi bych si ho vzala, ale zatím se tak nestalo, a mě to nevadí. Možná už v těch letech mi to ani nevadí.

5. Co vás přimělo k usazení se v nesezdaném soužití? Co bylo hlavním motivem neuzavřít sňatek?

Už spolu žijeme docela dlouho, mě už je 40 a Adamovi 45, přijde mi zbytečné, se brát, když doteď jsme to neudělali, a fungujeme společně bez problémů.

6. Podílíte se s partnerem společně na financování domácnosti a péče o dítě?

Ano, výdaje máme rozdělené. Jeden platí bydlení, druhý jídlo. Na výdaje s dětmi přispíváme společně podle potřeby.

7. Myslíte si, že společnost občas opovrhuje vaším typem soužití?

Často se nás rodina a přátelé ptá, kdy se vezmeme, a proč jsme se nevzali. Neopovrhují tím, ale hlavně rodině vadí, že jsme se nevzali i přes to, že máme společně děti. Je to ale naše věc, neobhajujeme se.

8. Myslíte si, že očekávání dítěte a založení rodiny je prioritou pro usazení se v manželství nebo registrovaném partnerství? Pokud ano, proč.

Ne, my spolu žijeme už desítku let, máme tři děti, a nikdy jsme neviděli nutnost se vzít. Jako úplně normální rodina v manželství fungujeme i tak.

9. Můžete na základě vlastní zkušenosti shrnout výhody a nevýhody nesezdaného soužití?

Nevýhodou je, že každý máme jiné příjmení, a okolí má občas potřebu do toho š'ourat, proč jsme se nevzali, a kdy se vezmeme. Výhody to určitě taky má, jen já to tak nevnímám, pro mě je to tak jak to je, normální, výhodné.

Rozhovor s Lenkou a Janem

1. Co Vás motivovalo pro žití v nesezdaném svazku?

Když jsme se seznámili, tak měl Jan nějaké dluhy z předchozího soužití, a tak jsme se rozhodli, že se nevezmeme.

2. Žijete v tomto svazku z důvodu přání partnera, vašeho, nebo jste se na rozhodnutí shodli?

Rozhodli jsme se tak, dokud nebude vyřešená minulost, tak to zatím neřešíme.

3. Na základě čeho jste upřednostnili nesezdané soužití?

Kvůli finančním problémům. Od doby, co jsme to probírali, už jsme o tom nemluvili.

4. Pokud byste se mohli znovu rozhodnout, rozhodli byste se opět pro žití v nemanželském svazku?

Během následujících let určitě začneme o manželství uvažovat, Lenka se vdávat chce, a já taky chci být úplná rodina se vším všudy.

5. Co vás přimělo k usazení se v nesezdaném soužití? Co bylo hlavním motivem neuzavřít sňatek?

Jak už jsem říkal, byly to právě finanční problémy.

6. Podílíte se s partnerem společně na financování domácnosti a péče o dítě?

Lenka koupila dům, který splácí ze svých zdrojů, já občas nakoupím materiál a rekonstruuji. Lenka spravuje všechny naše finance, vždy je spravedlivě rozdělí mezi nás všechny, rozhodují jen o velkých investicích.

7. Myslíte si, že společnost občas opovrhne vaším typem soužití?

Nemyslím si to, ostatní to chápou, a venku na ulici přeci nikdo neví, že jsme se nevezali. Navíc v dnešní době se nebere polovina lidí, nepřijde mi to jako něco extra, neobvyklé.

8. Myslíte si, že očekávání dítěte a založení rodiny je prioritou pro usazení se v manželství nebo registrovaném partnerství? Pokud ano, proč.

Ano, myslím si, že za normálních okolností, pokud je to možné by se měli lidi vzít, když zakládají rodinu. Manželství k tomu prostě patří. Registrované partnerství a soužití s dětmi ale neuznávám.

9. Můžete na základě vlastní zkušenosti shrnout výhody a nevýhody nesezdaného soužití?

Když byla Lenka v těhotenství v nemocnici v těžkém stavu, nechtěli mi nic říct. V té době jsem začal přemýšlet nad tím, jak je manželství důležité. Lenka spravuje náš účet a všechny naše závazky, nikde mi nic nechtěli říct, a v tu dobu jsem cítil hroznou bezmoc. Čekala moje dítě, o kterém mi nic nechtěli říct. Myslím si, že manželství je rozhodně v pevném soužití důležité.